

ALLEHELGENSDAG 1. REKKE: MATT 5,1-12 SALIGPRISNINGENE

Personlig innsteg

- Vi lærer at man kan holde frem minnet om helgenene, for at vi skal etterligne deres tro og deres gode gjerninger. (Den augsburgske bekjennelse (1530), artikkel 21)
- Helgener er mennesker som gjør det lettere å tro på Gud. (Nathan Söderblom) Hebr 13,7; Dan 12,3
- Moder Teresa og Annie Skau Berntsen: De arbeidet så intenst, at en skulle ikke tro at de hadde overskudd til å

be. De var så hengivne i bønner, at en ikke skulle tro de hadde overskudd til å arbeide. Klungland: «Jeg går først»

Til dagen

- Dagen da mange går til gravene. Mange har allehelgensgudstjeneste om formiddagen, og minnegudstjeneste om kvelden eller lørdag kveld. Slukes allehelgensdagen av minnesøndagen? Bygger koblingen opp til alle mennesker blir salige?
- Forslag om å beholde 1. søndag i november som minnesøndag og legge allehelgensdag til siste søndag i kirkeåret. Sverige har allehelgen og minnesøndag (alle sjelers dag) de to første helgene i november.
- Hva med Halloween?
- GT: Jeg hjelper deg på frelsens dag. Du er en pakt og skal reise landet på fote. Du skal si til fangene: «Gå ut!» Han skal lede til kildevell.
- Åp: Den store hvite flokk, av alle nasjoner og stammer, folk og tungemål, kommet ut av den store trengsel, gjort klærne hvite i lammets blod. Lammets skal føre dem til kilder. Gud skal tørke bort hver tåre.

Til teksten - kontekst

Bergprekenen i lys av saligprisningene - jfr budene i lys av utferden (som førte deg opp fra Egypt, fra trellehuset). Folkemengden rundt - Jesus underviste disiplene.

Til teksten - detalj

- v 1. Folkemengden positiv til Jesus i motsetning til de skriftlærde. Matt 7,28-29 = slutten av bergprekenen. Første gang «disippel» er brukt i Matt. Satte seg - vanlig ved undervisning. Luk 4,20 Salige - døvetegn: Glade hjemme hos Gud / eier en glede hjemme hos Gud. Identitet.
- v 3. Fattige, sørgende, tørstende etter rettferdighet - ikke generelt men i relasjon til Gud. Dog Jak 5,4 Fattige i seg selv - som tiggere for Gud
- v 4. Trøst - salighetstilstand. Jes 40,1; 49,13; 51,3.12;66,13
- v 6. Hungrer etter rettferdighet. Rettferdighet = frelse. Jes 42,1. Forholdet skape fred/rettferdighet (v 9/10)
- v 7. Barmhjertighet = gudsegenskap 2 Mos 34,6. Dog Salme 103,13
- v 8. Rene - kultisk renhet. «Se ham som han er» 1 Joh 3,2
- v 9. Skaper fred - shalom Rom 15,33; 16,20; 5,11; 2 Kor 5,18-21; Kol 1,20; Ef 2,14-17
- v 10. Ikke forfølgelse for urettferdighets skyld. 1 Pet 3,14; 4,13-14
- v 12. Lønn. Matt 10,42; 19,29; Åp 22,12

Til forkynnelsen

Normalsituasjon for kristne? → Solidaritet med den lidende kirke.

Respekt (Apg 2,47#2 Tim 3,12)

Himmellengsel - fremmedgjørende eller frigjørende? 1 Joh 3,2-3

Kan vi bli helgener? Helliggjørelse (Kollektbønnen) (Rom 6,22; 2 Kor 7,1; 1 Tess 4,3; Hebr 12,14; Åp 22,11)

Aktuelle salmer

247 Hen over jord et pilgrimstog

537 Guds kirkes grunnvoll ene

244 Den store hvite flokk

350, 4 i lysets rette drakt

200 Jeg ser deg o Guds lam

508 Å tenk når en gang (NB Misjon)

246 For alle helgner

858 Å hvor salig å få vandre

860 Å salige dag

863 Ja, en gang mine øyne skal

0106 Vi er et folk på vandring

HJELPESTOFF

Fra MATTEUSEVANGELIET, studieutgave ved Kai Kjær-Hansen, Bibelselskapet 1995, side 37

Hvordan er Bergprekenen blitt forstått?

Bergprekenen er blitt gjenstand for mange forskjellige tolkninger. Noen av disse skal nevnes kort her:

- Den gjelder ikke alle kristne, bare en spesiell gruppe innenfor kirken, nemlig munkene og geistlige. Bergprekenen skiller nemlig mellom en høyere og en lavere fullkommenhet. Denne tolkningen var tidligere den gjeldende i **den romersk-katolske kirke**.
- Den gjelder alle, men menneskelivet deles opp i to sfærer. Bergprekenens krav gjelder ikke i det verdslige «regiment», her må det brukes makt mot det onde. Men som enkeltpersoner må de kristne være forberedt på å lide urett. Denne tolkningen hadde bl.a. **Luther**,
- Den har som formål å føre til syndserkjennelse ved å vise menneskets ufullkommenhet. Denne tolkningen fantes innenfor **den lutherske ortodoksien**,
- Bergprekenen er et evangelium som beskriver hvordan Jesus var. Bare han kan oppfylle lovens krav for menneskene. Dette kalles «**den kristologiske tolkningen**».
- Den gir uttrykk for det sinnelag man skal ha i alle livets sammenhenger. Denne tolkning fantes innenfor **den liberale teologi** rundt begynnelsen av det 19. århundre
- Den skal forstås helt bokstavelig om alle livets forhold. Derfor kan den brukes til et angrep på ethvert rettssystem og enhver øvrighet. Man skal ikke motsette seg det onde. Denne anarkistiske forståelsen hadde bl.a. den russiske forfatteren **Tolstoj**.
- Bergprekenen forutsetter en **katastrofestemming** som den Jesus var preget av. Han mente at gudsriket skulle komme mens han levde eller like etter hans død. Den kan derfor ikke gjelde mennesker som ikke lever i denne undergangsstemningen.

I denne boken legges det vekt på at Bergprekenen

- må forstås som en tale til Jesu disipler, som allerede har fått løfte om del i gudsriket

- må forstås ut fra evangeliets totalbilde av Jesus
- må forstås ut fra evangeliets totalbilde av disiplenes livssituasjon i verden
- må forstås som uttrykk for Guds rene og klare vilje, enten denne kan oppfylles eller ikke.